

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 6.4.2009
KOM(2009) 159 v konečnom
znení

**SPRÁVA EURÓPSKEJ KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU,
EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU
REGIÓNOV**

**Záverečná správa o vykonaní a dosahu druhej fázy (2000-2006) akčných
programov Spoločenstva v oblasti vzdelávania (Socrates) a odborného vzdelávania
a prípravy (Leonardo da Vinci) a viacročného programu (2004-2006) na účinnú
integráciu informačných a komunikačných technológií (IKT) do systémov
vzdelávania a odbornej prípravy v Európe (eLearning)**

SPRÁVA EURÓPSKEJ KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Záverečná správa o vykonaní a dosahu druhej fázy (2000-2006) akčných programov Spoločenstva v oblasti vzdelávania (Socrates) a odborného vzdelávania a prípravy (Leonardo da Vinci) a viacročného programu (2004-2006) na účinnú integráciu informačných a komunikačných technológií (IKT) do systémov vzdelávania a odbornej prípravy v Európe (eLearning)

1. ÚVOD

1.1. Predloženie správy

Táto správa bola vypracovaná v súlade s požiadavkami stanovenými v rozhodnutiach Európskeho parlamentu a Rady, ktorými sa ustanovujú akčné programy Spoločenstva v oblasti vzdelávania (Socrates 2000-2006)¹, odborného vzdelávania a prípravy (Leonardo da Vinci 2000-2006)² a integrácie informačných a komunikačných technológií (IKT) do systémov vzdelávania a odbornej prípravy v Európe (eLearning 2004-2006)³.

Spolu bolo pre tieto programy vyčlenených viac ako 3 miliardy EUR z prostriedkov Spoločenstva. Tieto programy sa navzájom dopĺňali, prispeli k procesu vytvárania Európy vedomostí a pre Európsku komisiu predstavovali vysokovýkonné nástroje, ktoré boli nápomocné pri dosahovaní lisabonských cieľov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy⁴.

Rôzne iniciatívy spadajúce do rámca týchto programov boli na obdobie rokov 2007-2013 integrované do jedného celku, a to nového programu celoživotného vzdelávania (PCV)⁵. Rozhodnutie o vykonaní spoločného hodnotenia a predloženia tejto spoločnej správy je v súlade s koncepciou tejto integrácie.

---

¹ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 253/2000/ES, naposledy zmenené a doplnené nariadením (ES) č. 885/2004; v článku 14 ods. 4 sa vyžaduje následná hodnotiaca správa.

² Rozhodnutie Rady 1999/382/ES, naposledy zmenené a doplnené nariadením (ES) č. 885/2004; v článku 13 ods. 5 sa vyžaduje záverečná správa o vykonávaní tohto programu.

³ Rozhodnutie č. 2318/2003/ES; v článku 12 ods. 2 sa vyžaduje hodnotiaca správa po skončení programu.

⁴ Pozri napríklad správu Rady pre vzdelávanie *Konkrétne ciele systémov vzdelávania a odbornej prípravy do budúcnosti*:
http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/rep_fut_obj_en.pdf.

⁵ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1720/2006/ES z 15. novembra 2006, ktorým sa ustanovuje akčný program v oblasti celoživotného vzdelávania.

Táto správa je založená na spoločnom externom hodnotení troch programov, ktoré zahŕňalo analýzu národných správ z krajín, ktoré sa do nich zapojili⁶.

1.2. Opis programov

1.2.1. Socrates

Program Socrates s celkovým rozpočtom 2 093 miliárd EUR mal štyri osobitné ciele: posilniť európsky rozmer vo vzdelávaní, podporovať znalosti jazykov EÚ, podporovať spoluprácu a mobilitu v oblasti vzdelávania a podnecovať inovácie vo vzdelávaní.

Program pozostával z troch hlavných projektov – Comenius v oblasti škôl, Erasmus v oblasti vyššieho vzdelávania a Grundtvig v oblasti vzdelávania dospelých. Tieto projekty dopĺňali ďalšie dve – Lingua na podporu jazykov a Minerva na podporu diaľkového štúdia a používania informačných a komunikačných technológií (IKT) na pedagogické účely. Plánovaná bola taktiež spoločná akcia so súvisiacimi programami.

1.2.2. Leonardo da Vinci

Program Leonardo da Vinci mal tri hlavné ciele: zlepšiť zručnosti, a to najmä mladých ľudí v počiatočnom odbornom vzdelávaní, zlepšiť kvalitu priebežného odborného vzdelávania a celoživotného nadobúdania zručností a kvalifikácií a prístup k nim a podporovať a zvyšovať prínos odborného vzdelávania k inovačnému procesu s cieľom zlepšovať konkurencieschopnosť a podnikateľskú činnosť a tvorbu nových pracovných príležitostí. Celkový rozpočet programu Leonardo da Vinci bol 1 270 miliardy EUR.

Program pokrýval šesť oblastí činnosti: mobilita, pilotné projekty, jazykové zručnosti, nadnárodné siete, referenčné materiály a sprievodné opatrenia. Plánovaná bola taktiež spoločná akcia so súvisiacimi programami.

1.2.3. Elektronické vzdelávanie (eLearning)

Program eLearning bol zameraný na podporu a ďalší vývoj účinného využívania IKT vo vzdelávaní a odbornej príprave. Cieľom bolo prispievať k vysokej kvalite vzdelávania a zasadiť potreby spoločnosti založenej na vedomostiach do kontextu celoživotného vzdelávania. Rozpočet na roky 2004-2006 bol 44 miliónov EUR a 45 % z neho bolo určených pre školy zapojené do programov vytvárania partnerstiev (twinning) a sietí prostredníctvom IKT (eTwinning). Boli vyvinuté nové organizačné modely v záujme vytvorenia virtuálnych univerzít s cieľom obohatiť spoluprácu medzi európskymi univerzitami o virtuálny rozmer. Digitálna gramotnosť bola tiež podporovaná

---

⁶ Dokumenty sú k dispozícii na:
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm#postsoc2.

prostredníctvom podpory nových zručností potrebných v informačnej spoločnosti.

2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PROJEKTOCH A ÚČASTNÍKOCH⁷

Hodnotenými programami boli podporované rôzne činnosti a vôbec neboli zamerané na rovnaké aspekty a cieľové skupiny. Napriek tomu však hlavnými výstupmi takmer všetkých programov boli programy mobility, projekty spolupráce medzi partnermi z rôznych krajín a vývoj sietí a nástrojov.

Prvkom programu Socrates ako aj Leonardo da Vinci boli študijné pobyty v zahraničí: do študentskej mobility bolo zapojených 943 000 univerzitných študentov, 135 000 univerzitných učiteľov odišlo vyučovať do zahraničia a okolo 2 500 inštitúcií sa zapojilo do programu Erasmus. Viac ako 311 000 stážistov a študentov a 56 000 školiteľov sa zúčastnilo na viac ako 19 300 programoch mobility v odbornom vzdelávaní a príprave. Mobilita personálu a učiteľov bola financovaná z projektov Comenius (56 329 účastníkov) a Grundtvig (5 500 účastníkov).

Organizácie spolupracovali v rámci malých projektov partnerstiev: bolo udelených viac ako 74 000 grantov, aby sa školám umožnilo zúčastniť sa projektu Comenius a do projektu eTwinning sa zapojilo 7 800 škôl. Ďalších 20 000 grantov umožnilo inštitúciám vzdelávania dospelých spolupracovať v tejto oblasti.

Multilaterálnymi projektmi a sieťami bola podporovaná spolupráca medzi veľkým počtom partnerov z rôznych členských štátov a iných zúčastnených krajín: 434 v prípade projektu Comenius a 455 v prípade projektu Grundtvig. Spoločné učebné osnovy boli vytvorené v 520 projektoch v rámci programu Erasmus a viac ako 2 000 pilotných projektov v rámci programu Leonardo da Vinci prinieslo inovácie do odborného vzdelávania a prípravy.

Projektom Lingua bolo podporených 144 projektov v oblasti výučby jazykov a rozvoja nástrojov na rozšírenie prístupu k jazykovým kurzom a v rámci projektu Minerva bolo udelených 347 grantov na podporu používania IKT vo vzdelávaní.

---

⁷ Pozri prehľad výsledkov uvedených troch programov v prílohe. Číselné údaje uvedené v tejto správe a v tabuľke boli aktualizované v súlade s najnovšími štatistickými údajmi zo zdrojov Európskej komisie.

3. DOSAH PROGRAMOV⁸

Hodnotením sa preukázalo, že tieto programy EÚ mali význam z hľadiska potrieb príslušných odvetví a že mnohé aktivity by nebolo možné vykonať bez ich finančnej podpory.

3.1. Dosah na konkrétne odvetvia

3.1.1. Školské vzdelávanie

Hlavnými projektmi s dosahom na školstvo boli Comenius a eTwinning. Partnerstvá podporované v rámci programov Comenius a eLearning vniesli do škôl väčší európsky rozmer a rozhlád a zlepšili školskú klímu, pokiaľ ide o spoluprácu medzi učiteľmi a žiakmi a medzi rôznymi subjektmi v zapojených školách⁹. Pomohli vytvoriť jasnejšiu predstavu o európskej identite tým, že umožnili spoluprácu medzi školami v rôznych krajinách EÚ. Partnerstvá medzi školami umožnili učiteľom zlepšiť si svoje učiteľské zručnosti a rovnako ako pre žiakov tak i pre učiteľov predstavovali príležitosť na zlepšenie znalosti cudzieho jazyka a zručností v oblasti IKT, nadobudnutie skúseností s projektmi európskej spolupráce a vytvorenie udržateľných kontaktov s partnermi v iných krajinách. Okolo 85 % respondentov, ktorí sa zapojili do projektu Comenius, sa domnievalo, že bez financovania zo strany Komisie by sa mnohé z ich aktív neuskutočnili. Zvýšená mobilita v rámci školského vzdelávania mala zo všetkých aktivít programu najzreteľnejší dosah.

Priamy vplyv na školské osnovy vo všeobecnosti a na školskú politiku a rozvoj školského vzdelávania bol menší. Napriek tomu však na miestnej úrovni došlo k zlepšeniu učebných osnov a vyučovacích metód. Projekty, partnerstvá a programy individuálnej mobility mali vplyv na vzdelávacie praktiky priamo zapojených subjektov. Predovšetkým 64 % všetkých príjemcov zaznamenalo nárast vedomostí a zručností a polovica z nich videla hlavný prínos v zdieľaní osvedčených postupov v rámci celej Európy. Školské orgány a úradníci majú potenciál posilniť dosah programu na riadenie škôl. Často však nedokázali odovzdať ich výsledky a skúsenosti širšej verejnosti a/alebo ich šíriť na úrovni politiky v oblasti vzdelávania.

---

⁸ Údaje poskytnuté v oddiele 3 sa zakladajú na odpovediach z prieskumov zrealizovaných počas externého hodnotenia.

⁹ Správa o vplyve Partnerstiev medzi školami v rámci programu Comenius na zapojené školy zverejnená na internetovej stránke: http://ec.europa.eu/education/doc/reports/index_en.html.

3.1.2. Vysokoškolské vzdelávanie¹⁰

Do projektu Erasmus sa zapojila prevažná väčšina inštitúcií vyššieho vzdelávania, čo mu vytvorilo podmienky na stimuláciu európskeho rozmeru a inovácií v oblasti vysokoškolského vzdelávania a zanechanie vplyvu na osobnej, inštitucionálnej a politickej úrovni.

K najväčšiemu pozitívnemu vplyvu došlo v súvislosti so zvýšením kapacity na mobilitu. To malo vplyv na osobnostný a profesionálny rozvoj účastníkov prispelo k otvorenejšiemu postoju a jasnejším vyhliadkam založeným na väčšej informovanosti, pokiaľ ide o ich ďalšie štúdium alebo profesionálny život ako aj k zlepšeniu ich vnímania Európy a „prináležania k európskej rodine“. Došlo k zlepšeniu znalosti jazykov EÚ a posilneniu kontaktov s európskymi kolegami. Účastníci programov mobility si zvýšili šance na zamestnanie¹¹ vďaka medzinárodnej skúsenosti a lepším jazykovým znalostiam, čo potvrdilo 89 % respondentov.

Program Erasmus mal taktiež výrazný vplyv na inštitúcie na národnej i medzinárodnej úrovni. 94 % účastníkov prieskumu sa zhodlo, že programom Erasmus došlo k posilneniu a zachovaniu spolupráce medzi inštitúciami. Vplyv na internacionalizačné stratégie univerzít a rozvoj služieb medzinárodnej podpory bol významný, zatiaľ čo vplyv na výučbu a výskum na úrovni odborov sa zdá byť nepriamy, napr. prostredníctvom vytvorených medzinárodných sietí.

Program Erasmus tiež pôsobil ako hnací motor pre zmenu politiky vysokoškolského vzdelávania na národnej i európskej úrovni. Bol inšpiráciou pre päť zo šiestich akčných línií Bolonskej deklarácie¹² a z jeho prostriedkov boli podporené snahy o dosiahnutie cieľov stanovených v bolonskom procese. Bolonský proces viedol ku konvergencii štruktúry učebných kurzov, kým program Erasmus bol zameraný na zabezpečenie nástrojov a podporu ich uplatnenia (napr. Európsky systém prenosu kreditov), stimuláciu rozvoja spoločných diplomov a rozvoj vyučovacích metód založených na spolupráci.

Hoci výskumné činnosti inštitúcií vysokoškolského vzdelávania nie sú hlavnou cieľovou oblasťou programu Erasmus, program mal na výskum pozitívny vplyv. Prispel k zvýšeniu účasti zariadení vysokoškolského vzdelávania

---

¹⁰ Údaje vychádzajú aj zo štúdie „Vplyv programu Erasmus na vyššie vzdelávanie v Európe: kvalita, otvorenosť a internacionalizácia“ (“Impact of Erasmus on European higher education: quality, openness and internationalisation”) vypracovanej konzorciom pod vedením Cheps v partnerstve s INCHER – Kassel a Ecotec (2008).

¹¹ „Lepšia zamestnateľnosť“ bola tiež zistená v štúdiu „Study on the Professional Value of Erasmus Mobility“ (Štúdia o profesionálnej hodnote mobility v rámci programu Erasmus) vypracovanej Medzinárodným centrom pre výskum vysokoškolského vzdelávania (INCHER – Kassel) a univerzitou v Kasseli, Nemecko (November 2006).

¹² Pozri štúdiu uvedenú v poznámke pod čiarou 10.

na spoločných medzinárodných výskumných projektoch, podporil vytváranie sietí medzi inštitúciami a začal proces zvyšovania účasti akademickej obce na medzinárodných konferenciách a/alebo ich organizácie zo strany akademickej obce.

3.1.3. *Vzdelávanie dospelých*

Pokiaľ ide o vzdelávanie dospelých, najsilnejší vplyv sa prejavil v užšej a trvalej spolupráci medzi inštitúciami (93 % zapojených organizácií), väčších príležitostiach pre mobilitu a európskejšom uhle pohľadu u jednotlivcov i inštitúcií (90 %). Je teda nepochybné, že projektom Grundtvig boli úspešne zasiate semienka európskeho rozmeru do vzdelávania dospelých, ktoré predstavuje odvetvie, kde doposiaľ takmer neexistovala tradícia v oblasti európskej spolupráce a ktoré je poznačené relatívne slabou inštitucionálnou infraštruktúrou, vysokým podielom zamestnancov pracujúcich na čiastočný pracovný úväzok a dobrovoľníkov a vysoko rôznorodým profilom v jednotlivých krajinách.

Hodnotením bol vykázaný významný vplyv, pokiaľ ide o zlepšenie kvality výučby a učebných osnov ako aj vyučovacích metód a metód riadenia (74 %). K ďalším prínosom patrili vyššia profesijná kvalifikácia a intenzívnejšie prepojenie medzi profesionálmi v oblasti vzdelávania dospelých a viac ako polovica respondentov (56 %) sa domnievala, že svojou účasťou na projekte Grundtvig si zvýšili šance na zamestnanie a schopnosť prispôsobivosti.

Napokon projekt Grundtvig mal porovnateľne silný vplyv na zlepšenie vzdelávacích príležitostí pre znevýhodnené sociálne skupiny: takmer polovica účastníkov vykázala úspešnosť aktivít, pokiaľ ide o zameranie sa na nízko kvalifikované osoby alebo osoby s osobitnými potrebami a „ťažko dosiahnuteľné“ skupiny.

3.1.4. *Odborné vzdelávanie a príprava (OVP)*

Program Leonardo da Vinci reagoval na potreby odborného vzdelávania a prípravy, podporil ďalšiu spoluprácu na úrovni Spoločenstva a pomohol dosiahnuť zjednotenie medzi členskými štátmi jasným zosúladením jeho viacročných priorít s politickými cieľmi, ktorými sa zaoberal kodanský proces.

Významné socioekonomické prínosy boli zaznamenané vo vzťahu k mladým ľuďom v OVP. Projekty prispeli k zvýšeniu ich vedomostí a ich schopnosti celoživotného nadobúdania zručností. Lepšie znalosti cudzieho jazyka boli ďalším hlavným prínosom pre mladých ľudí zúčastňujúcich sa súčasťou programu zahŕňajúcej mobilitu, čím sa zvýšili ich šance na zamestnanie a prispôsobivosť vývoju na trhu práce.

Programy mobility a pilotné projekty spolupráce mali taktiež významný vplyv na rozvoj vysokokvalitných učebných osnov a vyučovacích metód v zapojených inštitúciách, ako potvrdilo 63 % respondentov. Prostredníctvom

nadnárodnej spolupráce a organizácie stáží v zahraničí program prispel k väčšiemu sprístupneniu systémov OVP a tým k väčšej transparentnosti učebných osnov a kvalifikácií.

Vďaka vývoju noriem, metód a nástrojov, ktoré boli integrované do vnútroštátnej alebo regionálnej politiky a praxe, mal program vplyv aj na politiku OVP. Najsilnejší vplyv sa prejavil na miestnej (71 % respondentov) a regionálnej (57 %) úrovni, pretože na týchto úrovniach pôsobí mnoho partnerov, ktorí sa zúčastnili projektov. Účinky boli zaznamenané aj na vnútroštátnej politickej úrovni, ale v menšom rozsahu (46 %). Z analýz zameraných na jednotlivé krajiny vyplýva, že vplyv bol najsilnejší v krajinách s nedostatočne rozvinutými systémami OVP, t. j. najmä v prípade nových účastníkov.

Celkovo program prispel k vytvoreniu európskeho priestoru OVP, ktorý by inak nevznikol, resp. prinajlepšom by vznikal oveľa pomalšie. Najvýznamnejším prínosom programu k lisabonským cieľom bolo zlepšenie zručností, a teda príležitostí mladých ľudí na trhu práce.

3.1.5. *Elektronické vzdelávanie (eLearning)*

Program eLearning bol obzvlášť úspešný pri dosahovaní krátkodobých výsledkov pre organizácie. Viac ako 98 % opýtaných koordinátorov programu eLearning bolo toho názoru, že ich projekt mal pozitívny vplyv na spoluprácu medzi inštitúciami. Konkrétne medzi najvýznamnejšie inštitucionálne prínosy patrí zapojenie do nadnárodnej spolupráce, nadviazanie kontaktov a výmena osvedčených postupov.

Program eLearning bol tiež úspešný pri dosahovaní významných výsledkov pre pracovníkov a učiteľov. 75 % respondentov súhlasilo alebo silne súhlasilo s tým, že ich projekt mal pozitívny vplyv na kvalitu výučby, učenia a učebných osnov.

Celkovo program eLearning veľmi pozitívne prispel k cieľom programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010. Obzvlášť dobré výsledky dosiahol, pokiaľ ide o rozvoj zručností pre znalostnú ekonomiku a zabezpečenie prístupu k IKT. 67 % až 75 % respondentov súhlasilo alebo silne súhlasilo s tým, že výsledkom ich projektu sú vyššie štandardy digitálnej gramotnosti.

Projekt eTwinning osobitne účinným spôsobom poskytol inovačný a zaujímavý model, ktorý školám ponúka voľný prístup na portál programu eTwinning, k službe vyhľadávania partnerstiev, podpore projektov na úrovni škôl, pedagogickému poradenstvu a osvedčeným postupom. Tento prístup sa preukázal ako veľmi obľúbený u cieľovej skupiny a vysoko efektívny z hľadiska nákladov. Prekonal očakávania záujmových skupín a účastníkov.

Činnosti programu eLearning boli teraz začlenené do Programu celoživotného vzdelávania, konkrétne projekt eTwinning do projektu Comenius a virtuálne univerzity do projektu Erasmus.

3.2. Formy dosahu spoločné pre všetky tri programy

3.2.1. Vytvorenie európskeho priestoru vzdelávania

Za najvýznamnejší dôsledok sa považuje vytvorenie „Európskeho priestoru vzdelávania“, ktorým sa nastoľuje udržateľná kultúra európskej spolupráce. Programom Erasmus sa predovšetkým vytvorila infraštruktúra, do ktorej sú zapojené takmer všetky európske univerzity, a program Leonardo da Vinci pomohol vytvoriť platformu pre nadnárodnú spoluprácu v oblasti OVP. Tieto programy taktiež prispievajú k uskutočňovaniu „piatej slobody vedomostí“.¹³

3.2.2. Zlepšenie vyučovacích praktík a riadenia

Zlepšenia vo výučbe, učení a riadení predstavovali druhý najbežnejší dôsledok. Odborníci sa vrátili bohatší o skúsenosti, ktoré v širokom rozsahu uplatnili, a to na pozadí významných prínosov, ktoré priniesli siete pre šírenie informácií a vplyv na riadenie.

3.2.3. Vplyv na jednotlivcov a spoločnosť: socioekonomický vplyv

Programy zvýšili tzv. „odborný sociálny kapitál“¹⁴, t. j. existujúce zdroje a aktíva v danom rámci, organizácii alebo inštitúcii. Táto pridaná hodnota mala prostredníctvom programov, sietí a partnerstiev mobility významné účinky na jednotlivcov i organizácie. Zlepšenia boli spravidla zaznamenané v oblasti sociálnych zručností (ako napríklad komunikačné schopnosti, sebadôvera, sebavedomie a schopnosť spolupracovať s inými), jazykových znalostí, kultúrneho povedomia a odbornej spôsobilosti.

Hlavný socioekonomický dosah nastal v podobe mobility, ktorá zohrala obzvlášť dôležitú úlohu v programoch Erasmus a Leonardo. Program Erasmus bol kľúčovým nástrojom pri inštitucionalizácii mobility a jej pevnom začlenení do univerzitného života. V rámci programu Leonardo da Vinci boli programy mobility najúspešnejšími a nákladovo najefektívnejšími opatreniami programu. Jedným z najdôležitejších výsledkov programu Comenius bolo sprístupnenie mobility pre zamestnancov škôl. Granty z programov Erasmus a Leonardo da Vinci neboli však vždy dostatočné na to, aby umožnili účasť sociálne slabších

---

¹³ Ako požadovala Európska rada na svojom zasadnutí 13. až 14. marca 2008. Viac informácií nájdete v Záveroch predsedníctva Rady Európskej únie, Brusel 7652/08, Rev. 1, z 20. mája 2008, bod 8, ktoré sú k dispozícii na internetovej stránke:

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/99410.pdf

¹⁴ „Odborným sociálnym kapitálom“ sa rozumie hodnota odvodená od sietí a činnosti odborníkov (učiteľov a školiteľov) zapojených do programov v rámci sietí.

osôb. Najsilnejší účinok na vyrovnávanie socioekonomických znevýhodnení mali preto programy Grundtvig a eLearning.

3.2.4. *Vplyv na politiku a prax na úrovni EÚ a členských štátov*

Politika a prax boli ovplyvnené najmä úsilím jednotlivých projektov o šírenie výsledkov. Dosah na politiku bol najväčší na miestnej úrovni, hoci programy Leonardo da Vinci a Erasmus mali významný dosah aj na vnútroštátnej a európskej úrovni, najmä kvôli podpore presadzovania európskych nástrojov ako európsky systém prenosu kreditov (ESPK), európsky kvalifikačný rámec (EKR) a európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ESKOVP).

3.2.5. *Zlepšenie znalostí jazykov EÚ*

Programy mali rozsiahly dosah na učenie jazykov vďaka rozvoju a šíreniu nových metód a prostredníctvom účasti na samotnom projekte, aj keď v tejto súvislosti vznikali tendencie uplatňovať všeobecnejšie používané jazyky, najmä angličtinu.

3.2.6. *Prispievanie k cieľom spojeným s Lisabonskou stratégiou*

Hoci boli programy skoncipované pred Lisabonskou stratégiou, prispeli k dosahovaniu jej cieľov, najmä sprístupnením systémov vzdelávania a odbornej prípravy širšej verejnosti a zlepšením ich kvality a účinnosti.

3.2.7. *Nástroje štrukturálneho rozvoja*

V súvislosti s osobitnými otázkami zjednocovania, transparentnosti a uznávania programy podporili rozvoj a uplatňovanie nástrojov, ktorými možno posilniť „štrukturálny“ rozvoj, ako napr. európsky systém prenosu kreditov (ESPK), európsky kvalifikačný rámec (EKR) a európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ESKOVP) a Europass.

4. **Hlavné odporúčania pre program celoživotného vzdelávania**

Hodnotitelia vypracovali celý súbor strategických odporúčaní v záujme zlepšenia podpory politiky v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy v rámci Programu celoživotného vzdelávania (PCV). Zároveň predložili operačné návrhy, ktorých cieľom je zlepšiť obsah a riadenie programu celoživotného vzdelávania a hodnotenie jeho vplyvu. Komisia zabezpečí, aby boli tieto odporúčania účinne presadené formou akčného plánu. O ich uplatňovaní sa budú pravidelne podávať správy. Niektoré odpovede sú však už uvedené ďalej v texte.

4.1. Podoba a priority

Hodnotením sa poukázalo na to, že Program celoživotného vzdelávania by mal v čo najväčšej miere čerpať z toho, čo sa dosiahlo v predchádzajúcom období, a odporučili sa v ňom zlepšenia v odvetvových častiach programov.

V prípade programu Erasmus by bolo potrebné zvýšiť kvalitu mobility, zlepšiť uznávanie kvalifikácií nadobudnutých štúdiom v zahraničí a viac zapojiť podniky, firmy a občiansku spoločnosť v záujme dosiahnutia lepšieho prepojenia vzdelávania a trhu práce.

Mali by sa podniknúť kroky na zabezpečenie toho, aby sa v rámci programu Leonardo da Vinci aj naďalej prioritizovali oblasti vyzdvihnuté v rámci kodanského procesu ako napr. kvalita a prítťaživosť OVP v spojení s uznávaním a transparentnosťou.

Prioritou v oblasti školského vzdelávania a vzdelávania dospelých by mal byť rozvoj opatrení, ktoré by intenzívnejšie prispievali k Lisabonskej stratégii a dosahovaniu príslušných referenčných ukazovateľov (zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky a zvýšenie účasti na celoživotnom vzdelávaní).

Európska komisia sa už zaviazala intenzívnejšie monitorovať kvalitu a uznávať obdobia mobility v zahraničí a bude aj naďalej úzko spolupracovať s členskými štátmi pri uplatňovaní európskeho systému prenosu kreditov a európskeho kvalifikačného rámca.

Komisia bude aj naďalej pokračovať v posilňovaní prepojenia medzi programom a vývojom politiky. Prioritné témy, v súvislosti s ktorými môžu žiadatelia predkladať návrhy v rámci programu, sú vymedzené v každoročných výzvach na predkladanie návrhov. Tieto priority sú stanovené v úzkej spolupráci s vnútroštátnymi orgánmi v zúčastnených krajinách.

4.2. Riadenie a monitorovanie

Hoci sa vo vývoji informačných nástrojov v každom programe dosiahol určitý pokrok, bolo veľmi náročné získať dôveryhodné, presné a aktuálne údaje o výstupoch a výsledkoch predchádzajúcich programov. Preto sa veľmi odporúča vytvoriť integrovaný riadiaci informačný systém, ktorý by systematicky zhromažďoval výsledky a lepšie ich monitoroval.

Európska komisia túto otázku už riešila zavedením „prepojenia PCV“, nástroja spoločného riadenia, ktorý by mali používať všetky národné agentúry pre Program celoživotného vzdelávania. Týmto systémom sa umožní zhromažďovanie aktuálnych, úplných a konzistentných údajov vyprodukovaných počas každodenného riadenia programu národnými agentúrami.

4.3. Hodnotenie vplyvu

Z hodnotenia vyplynulo, že by mali byť vypracované ciele a ukazovatele SMART – t. j. špecifické, merateľné, dosiahnuteľné, realistické a časovo viazané (specific, measurable, achievable, realistic and time-bound), keďže takmer všetky programy mali veľmi všeobecné ciele, ktoré nebolo možné posúdiť vzhľadom na meradlo SMART. V ukazovateľoch a cieľoch sa takisto vyskytli nedostatky.

Komisia uznáva potrebu náležitého monitorovania Programu celoživotného vzdelávania a jeho výsledkov, aby bolo možné merať a hodnotiť jeho vplyv, a už prijala opatrenie v záujme vytvorenia primeraného súboru ukazovateľov na meranie jeho vplyvu.

4.4. Šírenie a využívanie výsledkov

V hodnotení sa požadovalo zlepšenie šírenia a využívania osvedčených postupov a taktiež udržateľnosť a zohľadňovanie výsledkov na všetkých úrovniach programu a u všetkých zapojených subjektov. V rámci projektov by mali byť vyčlenené osobitné prostriedky na šírenie výsledkov a zabezpečený plán udržateľnosti. Komisia by mala uľahčovať spoločné využívanie osvedčených postupov na úrovni EÚ a poskytovať usmernenia. Vnútroštátne orgány by mali prijať účinné stratégie na šírenie a uplatňovanie výsledkov vo svojich krajinách, zabezpečiť prepojenie medzi výsledkami Programu celoživotného vzdelávania a vnútroštátnymi politikami a monitorovať jeho potenciál umožniť napredovanie agendy EÚ.

V Programe celoživotného vzdelávania sú už stanovené konkrétne ciele na podporu optimálneho využívania výsledkov a výmenu osvedčených postupov v záujme zlepšenia kvality vzdelávania a odbornej prípravy. Do prierezového programu bola zahrnutá tiež osobitná kľúčová činnosť v oblasti rozvoja politiky.

Národné agentúry pre Program celoživotného vzdelávania sú zmluvne zaviazané, aby podnikali komunikačné a informačné činnosti. Výnimočným projektom sa udeľujú európske ceny za celoživotné vzdelávanie. V brožúrach opisujúcich európske úspechy sú uvedené osvedčené postupy, ktoré možno potenciálne prispôsobiť pre ďalšie využitie.

Optimálne využívanie výsledkov, produktov a procesov je taktiež podnecované a podporované súborom existujúcich databáz alebo pripravovaných platforiem v rámci Programu celoživotného vzdelávania a Generálneho riaditeľstva pre vzdelávanie a kultúru.

5. ZÁVERY

Z hodnotenia programov Socrates, Leonardo da Vinci a eLearning vyplýva, že mali významný kvalitatívny aj kvantitatívny vplyv na vzdelávanie a odbornú prípravu v EÚ. Možno to pozorovať na úrovni jednotlivcov, inštitúcií a tvorby politiky.

Na úrovni jednotlivcov bol zaznamenaný pozitívny vplyv na zamestnancov ako aj na žiakov, ktorí rozvinuli svoje zručnosti (vrátane znalosti jazyka), prehĺbili svoje vedomosti, vyvinuli si silný zmysel pre budovanie kontaktov nad rámec štátnych hraníc a nadobudli intenzívnejší pocit európskeho občianstva. Programy mobility, t. j. študijné pobyty v zahraničí, boli z tohto hľadiska najúspešnejšie.

Programy mobility nielen rozvinuli zručnosti jednotlivcov, ale aj navodili pokrok na inštitucionálnej úrovni. Najmä program Erasmus začlenil mobilitu do univerzitného života a viedol k štrukturálnym zmenám a k harmonizácii vysokoškolského vzdelávania v Európe. Vďaka rôznym druhom partnerstiev a projektov došlo taktiež k zlepšeniu výučby, učenia a riadenia a k štrukturálnym zmenám učebných osnov alebo systémov, najmä pokiaľ ide o pracovné prostredie účastníkov, a na miestnej úrovni. Širší vplyv na vnútroštátne systémy vzdelávania je menej preukázateľný a zúčastnené krajiny nedokázali dostatočne strategicky využiť výsledky programov na úpravu svojich systémov.

Na úrovni tvorby politiky je vplyv programov Erasmus a Leonardo da Vinci zrejмый pri vývoji nástrojov EÚ na zlepšenie transparentnosti a uznávania kvalifikácií, najmä nástrojov ako európsky systém prenosu kreditov (ESPK), európsky kvalifikačný rámec (EKR) a európsky systém kreditov v odbornom vzdelávaní a príprave (ESKOVP). Vplyv programov Comenius a Grundtvig mal skôr miestny charakter.

Celkovo programy preukázateľne prispeli k vytvoreniu európskeho priestoru vzdelávania a nastolili kultúru európskej spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami.

Program celoživotného vzdelávania (PCV) prijatý na obdobie rokov 2007 – 2013 čerpal zo skúseností jeho predchodcov a stavia na ich silných stránkach pri súčasnej snahe o nápravu zistených nedostatkov.

Ako zastrešujúci program koherentným spôsobom integruje opatrenia zamerané na rôzne skupiny, a to pomocou zjednodušených postupov riadenia a efektívnych odvetvových podprogramov tak, aby boli lepšie využívané synergie.

Program celoživotného vzdelávania je zároveň zameraný na účinnejšiu podporu politik EÚ v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy stanovených

v Lisabonskej stratégii a pracovnom programe Vzdelávanie a odborná príprava 2010. Pôsobí tak nielen v rámci svojich odvetvových zameraní na školy (Comenius), vysokoškolské vzdelávanie (Erasmus), odborné vzdelávanie a prípravu (Leonardo da Vinci) a vzdelávanie dospelých (Grundtvig) ale aj v rámci nového prierezového zamerania. Komisia môže prispôsobiť priority každoročných výziev na predkladanie návrhov v rámci Programu celoživotného vzdelávania súčasnému vývoju politiky, ako napr. v roku 2009 agenda „Nové zručnosti pre nové pracovné miesta“ alebo Európsky rok tvorivosti a inovácií.

Komisia bude aj naďalej zlepšovať spoločný systém riadenia (prepojenie PCV) a poskytovať nástroje na konsolidáciu zhromažďovania údajov a hodnotenia vplyvu programu. Pokrok v kvalite výsledkov, napr. mobilite, realizácii cieľov Programu celoživotného vzdelávania do roku 2013 bude dôkladne monitorovaný v spolupráci s krajinami zastúpenými v spoločnom programovom výbore. Pozornosť sa zameria na lepšie uplatňovanie a začleňovanie výsledkov Programu celoživotného vzdelávania v záujme podporení modernizácie systémov vzdelávania a odbornej prípravy v Európe.

Príloha: Výsledky programov Socrates, Leonardo da Vinci a eLearning – základné údaje o projektoch a účastníkoch

Poznámka:

Nie všetky programy podporovali rovnaké druhy činnosti. Prázdne okienko tabuľky znamená, že daný druh činnosti nebol financovaný príslušným programom.

Číselné údaje týkajúce sa programov Socrates a Leonardo da Vinci sú za obdobie 2000 – 2006 a číselné údaje týkajúce sa programu eLearning sú za obdobie 2004 – 2006.

Číselné údaje uvedené v tejto správe a v tabuľke boli aktualizované v súlade s najnovšími štatistickými údajmi zo zdrojov Európskej komisie.

Výstup	Comenius (Socrates)	Grundtvig (Socrates)	Erasmus (Socrates)	Leonardo da Vinci	Arion ¹ (Sokrates)	Lingua (Socrates)	Minerva (Socrates)	eLearning
Mobilita								
Študenti/stážisti			943 000 študentov v rámci projektov mobility	174 937 stážistov v rámci počiatočného OVP 62 971 mladých zamestnancov 73 804 univerzitných študentov				
Zamestnanci/učiteľia/ škoolitelia/odborníci na vzdelávanie	56 329 (48 985 v rámci odbornej prípravy pre učiteľov a 7 366 v rámci odbornej prípravy pre budúcich učiteľov)	5 500 zamestnancov pre vzdelávanie dospelých	135 208 univerzitných učiteľov	56 079 školiteľov v OVP	13 500 odborníkov na vzdelávanie a rozhodovacích subjektov v rámci 1 300 študijných pobytov Arion			
Zapojené inštitúcie/podporné projekty			2 523 s Univerzitnou chartou Erasmus	19 307 programov mobility (organizácia uvedených programov mobility)			78 prípravných návštev	

Projekty partnerstiev	74 688 grantov pre školy	Okolo 20 000 udelených grantov						eTwinning: 7 813 škôl zapojených do projektu; 23 812 škôl s registrovanou účasťou
Multilaterálne projekty, siete a nástroje	434 (386 multilaterálnych projektov a 41 sietí)	455 (417 projektov a 37 sietí)	520 projektov na rozvoj učebných osnov, 1 451 intenzívnych programov a 180 sietí	2007 pilotných projektov na rozvoj inovácií v OVP vrátane 78 sietí, 74 projektov týkajúcich sa referenčných materiálov a 165 jazykových projektov		144 (66 v oblasti výučby jazykov 78 v oblasti nástrojov na zlepšenie prístupu k výučbe jazykov)	269 týkajúcich sa otvoreného vzdelávania a vzdelávania na diaľku a používaní a IKT vo vzdelávaní	21 projektov týkajúcich sa virtuálnych univerzít, 25 projektov v oblasti digitálnej gramotnosti a 16 projektov týkajúcich sa prierezových opatrení

¹Študijné návštevy odborníkov a rozhodovacích subjektov.